

Št. točk na izpitu: _____

**PREIZKUŠNJA ZNANJA IZ TEMELJEV EKONOMIJE
MIKROEKONOMIJA
(JUNIJ 2003)**

IME IN PRIIMEK: _____

Ustrezno obkroži: REDNI - IZREDNI študij

Izpit opravljam: 1 2 3 4 ali večkrat

Izpit se piše 90 minut. Maksimalno število točk je 100. Za pozitivno oceno je potrebno doseči 50 točk. Pri posameznem vprašanju je lahko pravih tudi več odgovorov. Na vprašanja odgovarjajte kratko in jedrnat. Uporaba nedovoljenih pripomočkov in prepisovanje se kaznuje z odvzemanjem izpita in negativno oceno. VELIKO USPEHA!

1. Podjetje Mikro je monopolist. Svoje proizvode proizvaja na dveh različnih trgih, ki sta geografsko ločena. Povpraševanje na prvem trgu je dano z enačbo $P_1 = 24 - Q_1$, povpraševanja na drugem trgu pa z enačbo $P_2 = 12 - 0.5 Q_2$. Podjetje ima konstante mejne stroške v višini 16 tolarjev.

a) Izračunajte optimalni obseg prodaje monopolista ter mrtvo izgubo, če podjetje ne more izvajati cenovne diskriminacije. (5 točk)

$$TR = P \cdot Q = (24 - Q) \cdot Q$$

$$MR = 24 - 2Q$$

$$24 - 2Q = MC = 16$$

$$Q = 4$$

$$P = 20$$

$$\text{popolna konkurenca: } 24 - Q = 16 \quad Q = 8 \quad P = 16$$

$$MI = 4 \cdot 4 / 2 = 8$$

b) Izračunajte optimalni obseg prodaje monopolista ter mrtvo izgubo, če monopolist lahko cenovno diskriminira. Narišite tudi sliko. (5 točk)

1.trg

$$24 - 2Q_1 = 16$$

$$Q_1 = 4 \quad P_1 = 20$$

2.trg

$$12 - Q_2 = 16$$

$$Q_2 = 4$$

$P_2 = 10$...na drugem trgu ne proizvaja, ker so mejni stroški (16) višji od cene.

$$MI = 4 \cdot 4 / 2 = 8 \text{ (isto kot pod a).}$$

2. Obkroži pravilni trditvi.

Krivulja povpraševanja po proizvodnem dejavniku je izvedena krivulja in je odvisna od: (5 točk)

- a) povprečne fizične produktivnosti proizvodnega dejavnika;
- b) mejne fizične produktivnosti proizvodnega dejavnika;**
- c) mejnega dohodka, ki ga podjetje pridobi s prodajo dodatne enote proizvoda;**
- d) povprečnih stroškov proizvodnega dejavnika;
- e) mejnih stroškov proizvodnega dejavnika.

3. V industrijski panogi nastopa večje število identičnih podjetij. Enačba dolgoročnih stroškov posameznega podjetja je dana z enačbo $LTC = 0.01 Q^2 - Q + 100$. Tržno povpraševanje po proizvodih v panogi opisuje enačba $Q = 2 \cdot 500.000 - 500.000 P$. Določite dolgoročno ravnotežje. (5 točk)

Slika:

Izračun:

$$\begin{aligned} LMC &= 0.02Q - 1 & LAC &= 0.01Q - 1 + 100/Q \\ LMC &= LAC \\ 0.01 Q^2 &= 100 \\ Q &= 100 & P &= 1 & Q_T &= 500\,000 & n &= 5\,000 \end{aligned}$$

4. Davčna stopnja na končni produkt v neki panogi se zmanjša. S pomočjo grafičnega prikaza opiši, kaj se zgodi na trgu kapitalnih storitev, ki predstavljajo input podjetjem v omenjeni panogi. (5 točk)

Padec davčne stopnje pripelje do povečanja povpraševanja po kapitalu (proizvodnem dejavniku). Razlaga, ki sledi je analogna (le v obratni smeri) razlagi na strani 265 v knjigi (panoga zmanjša povpraševanje po proizvodnem dejavniku).

5. Grafično prikazi, kako vodilno podjetje v panogi izbere optimalni obseg proizvodnje in kako se temu prilagodijo ostala podjetja (sledilci). Sam postopek tudi na kratko opišite. (5 točk)

Knjiga stran 227, slika 10.7.

6. Obkroži pravilno trditev.

Če se podjetje premakne iz ene točke na izokvanti v drugo točko na isti izokvanti, je vsekakor prišlo do: (5 točk)

- a) spremembe v ravni proizvodnje;
- b) spremembe v razmerju med količinama uporabljenih proizvodnih dejavnikov;**
- c) spremembe v mejni produktivnosti proizvodnih dejavnikov;
- d) spremembe v višini mejne stopnje tehnične nadomestljivosti.**

7. Miha vedno kupuje in troši le dve dobrini, sladkor in ledeni čaj. Ima zelo specifičen okus, zato pije le ledeni čaj s sladkorjem v točno določenem razmerju: v kozarec z ledenim čajem si vedno doda še dve žlici sladkorja. Na razpolago ima 40 denarnih enot dohodka. Izpelji Mihovo krivuljo povpraševanja po sladkorju, če predpostavljamo, da stane žlica sladkorja 0.5 denarnih enot, kozarec ledenega čaja pa 1.5 denarnih enot? (5 točk)

$$Q_L * P_L + Q_S * P_S = M$$

$$Q_L = \frac{1}{2} Q_S$$

$$\frac{1}{2} Q_S * P_L + Q_S * P_S = M$$

$$Q_S (1/2 P_L + P_S) = M$$

$$OS = M / (P_S + P_S/2)$$

8. Utemelji pravilnost oz. napačnost naslednje trditve.

(5 točk)

Monopsonistu tržna moč omogoča, da zaposluje delavce pri mejnih izdatkih, ki so manjši od mezde.

Slika:

Obrazložitev:

Trditev ni pravilna. Monopsonist zaposluje pri mejnih izdatkih, ki so nižji od mezde. Glej knjiga, stran 243, slika 11.8.

9. Podjetji Let in Motor imata skupni patent za pomemben sestavni del, ki se uporablja pri proizvodnji letal. Tržna krivulja povpraševanja za sestavni del je ponazorjena z enačbo $P = 1000 - Q$. Obe podjetji se zavedata, da sta v duopolnem položaju in se zato obnašata skladno s Cournotovim modelom. Izpeljite krivulji povpraševanja za obe podjetji in njuni krivulji dobička, če veste, da si podjetji konkurirata s količino, da nimata fiksnih stroškov in da so mejni stroški obeh podjetij enaki 100 denarnih enot. Koliko proizvajata v ravnotežju? (5 točk)

Slika:

Izračun:

$$P = 1000 - (Q_1 + Q_2)$$

$$TR_1 = 1000 Q_1 - Q_1^2 - Q_1 * Q_2$$

$$MR_1 = 1000 - 2 Q_1 - Q_2 = MC = 100$$

$$Q_1 = 900/2 - Q_2/2$$

.....analogno za MR_2

$$Q_2 = 900/2 - Q_1/2$$

$$Q_1 = Q_2 = 300 \quad P = 1000 - (Q_1 + Q_2) = 400$$

$$\Pi_1 = \Pi_2 = P * Q - MC * Q = (P-MC)*Q = 300*300 = 90000$$

10. Opišite problem principala in agenta in navedite možne rešitve tega problema.

(5 točk)

Knjiga stran 178, 179.

11. Peter je lastnik velike tovarne v izoliranem kraju, kjer je Petrova tovarna edini vir zaposlitve za večino prebivalcev otoka. Ponudba delavcev na tem otoku je $L = 80w$. Petrova krivulja povpraševanja po delu je $L = 400 - 40w$.

a) Vlada izda odlok o minimalni plači. Kakšna bo raven zaposlenosti, če je minimalna plača 3.5 tolarjev? (5 točk)

Slika:

Izračun:

$$80w = 400 - 40w$$

$$120w = 400$$

w (popolna konkurenca) = 3.3 $L = 264$ delavcev (v popolni konkurenci)

w (popolna konkurenca) < w minim = 3.5 SIT

$L(w = 3.5) = 400 - 40 \cdot 3.5 = 260$ zaposlenih delavcev (pri minimalni mezdi)

b) Kako se uvedba odloka o minimalni plači razlikuje med razmerami popolne konkurence in monopsona na trgu dela? Predpostavite, da minimalna plača presega plačo, ki jo določa trg! (5 točk)

Slika:

Obrazložitev:

Minimalna mezda je višja kot v razmerah popolne konkurence (glej zgoraj). Glede na to, da monopsonist zaposluje pri nižji mezdi kot bi bila v popolni konkurenci (glej knjiga, poglavje o monopsonu na trgu dela), bo minimalna mezda tudi višja od mezde v razmerah monopsona na trgu dela, zaposlenost pa nižja kot v razmerah popolne konkurence. Ob odloku o minimalni mezdi je sicer zaposlenost nižja kot v popolni konkurenci, a mezda višja.

12. Obveznica, ki zapade čez eno leto, ima trenutno tržno vrednost 966 denarnih enot. Višina obresti konec leta je 100 denarnih enot. Glavnica znaša 1000 denarnih enot.

a) Izračunaj donosnost obveznice. (5 točk)

$$966 = 1100 / (1+r)$$

$$966(1+r) = 1100$$

$$r = 13.8\%$$

b) Opredelite notranjo stopnjo donosa vrednostnega papirja. (3 točke)

Obrestna mera, pri kateri je neto sedanja vrednost investicije enaka 0.

13. Utemeljite pravilnost ali napačnost naslednje trditve. (5 točk)

Učinek spremembe cene na povpraševano količino lahko vedno razstavimo na dva učinka: učinek dohodka in učinek substitucije.

Slika:

Odgovor:

Trditev je pravilna. Glej knjiga stran 97.

14. Produktijsko funkcijo podjetja A lahko opišemo z enačbo $Q = 10 KL$. Cena kapitala znaša 12, cena dela pa 3 denarne enote.

a) Izpeljite krivuljo razvoja podjetja A in narišite sliko! (5 točk)

Slika:

Izračun:

$$Q = 10 K * L$$

$$MP_K / MP_L = P_K / P_L$$

$$10L / 10K = 12 / 3$$

$$L = 4 * K$$

b) Koliko znašajo minimalni stroški proizvodnje 800 enot proizvoda? (3 točke)

Izračun:

$$Q = 800$$

$$800 = 10 * KL$$

$$800 = 10 * K * 4K$$

$$K = (20)^{1/2}$$

$$L = 4 * (20)^{1/2}$$

$$TC = 12 * (20)^{1/2} + 3 * 4 * (20)^{1/2}$$

$$TC = 107.33$$

15. Opredelite (s sliko in besedami) kratkoročno in dolgoročno ravnotežje monopolističnega konkurenta! (5 točk)

Slika:

Obrazložitev:

Knjiga stran 217, slika 10.1.

16. S pomočjo zapornikove dileme lahko analiziramo temeljno vprašanje trgovinske politike dveh držav. Predpostavljajmo, da se ZDA in Japonska odločata o tem, ali naj svoja domača trga odpreta tuji konkurenci ali ne. Matrika plačil bi bila v tem primeru naslednja (kjer prva vrednost predstavlja blaginjo ZDA, druga pa blaginjo Japonske. Npr -100,5 pomeni blaginjo -100 za ZDA in 5 za Japonsko):

		Japonska	
		Odprti trg	Zaprti trg
ZDA	Odprti trg	10, 10	5, 5
	Zaprti trg	-100, 5	1, 10

Ali lahko napoveš, katero politiko bo izbrala posamezna država, če veš, da državi poznata matriko plačil in se obnašata racionalno (maksimirata svojo blaginjo)? Odgovor utemelji. (5 točk)

ZDA: 10

Japonska : nima dominantne strategije, glede na to, da je dominantna strategija od ZDA odprti trg, izbere tudi sama odprti trg. Ravnotežje se vzpostavi pri (10,10).

17. Zakaj v primeru monopola na trgu proizvodov ne moremo izpeljati tržne krivulje ponudbe?

(4 točke)

Ker za isti obseg proizvodnje obstajajo različne cene. Glej knjiga stran 199.